

ŚRODKI TRANSPORTU DROGOWEGO	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-88
	Instalacja elektryczna pojazdów silnikowych	3687-15
	Złącza wtyczkowe	Zamiast BN-79/3687-15
	Wymagania i badania	Grupa katalogowa 0525

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są wymagania i badania dotyczące złączy wtyczkowych składających się z końcówek i nasadek wg BN-85/3687-02 i BN-71/3687-16 służących do wykonania połączeń rozłączalnych w instalacji elektrycznej pojazdów mechanicznych.

2. WYMAGANIA

2.1. Wymiary — wg norm przedmiotowych.

2.2. Materiał — mosiądz walcowany lub ciągniony. Dopuszcza się brąz i stal na wykonanie końcówek płaskich.

2.3. Wykonanie. Krawędzie końcówek i nasadek powinny być gładkie, bez naderwań i żądziorów. Wokół wgłębień zatraskowych końcówek dopuszcza się wypływy materiału najwyżej 25 μm .

Dopuszcza się wykonanie końcówek i nasadek z powłoką cynową o grubości 8 μm . Końcówki i nasadki cynowane powinny mieć w oznaczeniu (w normach przedmiotowych) symbol Sn.

2.4. Siła łączenia i rozłączenia złączy powinna być zgodna z podaną w tabl. 1 i 2.

Tablica 1. Siła łączenia i rozłączenia złączy (dla końcówek lub nasadek bez zaczepów)

Symbol końcówki lub nasadki wg BN-85/3687-02 lub BN-71/3687-16	Siła łączenia nasadki z końcówką maksimum N	Siła rozłączenia nasadki z końcówką	
		pierwsze wyjęcie maksimum N	dziesiąte wyjęcie minimum N
G	60	60	15
F, H, I, N	80	80	20
R	90	100	30

Tablica 2. Siła łączenia i rozłączenia złączy (dla nasadek z zaczepami)

Symbol nasadki wg BN-85/3687-02	Siła łączenia nasadki z końcówką maksimum N	Siła rozłączenia nasadki z końcówką N
J	15	4 ÷ 15
P	25	10 ÷ 25

2.5. Siła ściągnięcia końcówki lub nasadki z przewodu powinna być zgodna z podaną w tabl. 3. W przypadku mocowania dwóch przewodów w jednej końcówce (nasadce) siła ściągnięcia powinna być taka, jak dla przewodu o sumie przekroju obu przewodów lub większym.

2.6. Spadek napięcia na zestyku złącza i na połączeniu końcówki lub nasadki z przewodem powinien być nie większy niż podany w tabl. 3 dla wyrobu nowego, jak i po 10 połączeniach i rozłączeniach przy podanym prądzie pomiarowym stałym płynącym przez zestyk lub połączenie. W przypadku mocowania dwóch przewodów w jednej końcówce lub nasadce spadek napięcia dotyczy obydwu przewodów, lecz jego wielkość należy przyjąć, jak dla jednego przewodu przy jednakowych przekrojach znamionowych lub, jak dla przewodu o większym przekroju przy różnych przekrojach znamionowych przewodów.

2.7. Odporność na korozję. Złącze powinno być odporne na korozję w stopniu zapewniającym spadek napięcia na złączu na większy niż podany w tabl. 3.

2.8. Odporność na drgania — wg PN-85/S-76001.

2.9. Odporność na przeciążenie. Złącza powinny wytrzymać obciążenie prądem o wartości 1,5 wartości prądu przy badaniu spadku napięcia przez 1 h bez odkształceń lub innych wad części izolujących.

Zgłoszona przez Przemysłowy Instytut Motoryzacji
Ustanowiona przez Dyrektora Przemysłowego Instytutu Motoryzacji dnia 1 września 1988 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 kwietnia 1989 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 15/1988, poz. 36)

Tablica 3. Siła ściągnięcia końcówki lub nasadki z przewodu oraz spadek napięcia

Przekrój żyły w przewodzie	Siła ściągnięcia końcówki lub nasadki	Prąd znamionowy złącza do pomiarów	Spadek napięcia		
			na połączeniu końcówki lub nasadki ze stopów miedzi z przewodem maksimum	w złączu ze stopów miedzi maksimum	na połączeniu końcówki lub nasadki z przewodem lub w złączu dla końcówki ze stali maksimum
mm	N	A	mV		
0,5	70	2	10	4	20
0,75; 0,80	90	4		4	20
1	105	6		6	30
1,5	140	10		10	50
2,5	200	16		16	80
4	250	20		20	100
6	350	25		25	—

2.10 Odporność na szybkie zmiany temperatury. Złącza powinny przejść 5 cykli termicznych:

- 2 h w temperaturze +100°C,
  - 2 h w temperaturze +40°C i wilgotności względnej $93 \pm 3\%$,
  - 2 h w temperaturze -30°C
- bez deformacji i pęknięć na częściach z tworzyw sztucznych.

2.11. Cechowanie. Na końcówkach i nasadkach złączy, z wyjątkiem końcówek cylindrycznych, należy umieścić w sposób trwały i czytelny co najmniej znak wytwórni.

3. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

3.1. Pakowanie. Końcówki i nasadki należy pakować osobno typowo-wymiarami w kręgach owiniętych papierem krepowanym.

Dopuszcza się inny sposób pakowania uzgodniony z odbiorcą, np. w torebkach papierowych lub z folii.

Opakowanie jednostkowe do transportu należy umieszczać w pudłach lub skrzyniach zabezpieczonych przed otwieraniem.

Każdy krąg, torebka, pudło i skrzynia lub inne opakowanie powinno być zaopatrzone w etykietę lub przylepkę zawierającą co najmniej:

- a) nazwę lub znak wytwórni,
- b) oznaczenie końcówek lub nasadek,
- c) liczbę sztuk,
- d) datę produkcji.

3.2. Przechowywanie i transport — wg PN-85/S-76001.

4. BADANIA

4.1. Program badań — wg PN-85/S-76001. Badania pełne, wykonywane okresowo, należy przeprowadzać w odstępach nie dłuższych niż 6 miesięcy.

4.2. Rodzaje i zakres badań — wg tabl. 4.

Tablica 4

Lp.	Rodzaje badań	Zakres badań		Wymagania wg	Opis badań wg
		pełnych	niepełnych		
1	2	3	4	5	6
1	Sprawdzenie wymiarów	+	+	2.1	4.5.1
2	Ogłędziny	+	+	2.3, 2.11	4.5.2
3	Sprawdzenie materiału	+	-	2.2	4.5.3
4	Sprawdzenie powłoki cynowej	+	-	2.3	4.5.4
5	Sprawdzenie siły łączenia i rozłączenia	+	+	2.4	4.5.5
6	Sprawdzenie siły ściągnięcia końcówek lub nasadek	+	-	2.5	4.5.6
7	Sprawdzenie spadku napięcia	+	-	2.6	4.5.7
8	Sprawdzenie odporności na korozję	+	-	2.7	4.5.8
9	Sprawdzenie odporności na drgania	+	-	2.8	4.5.9
10	Sprawdzenie odporności na przeciążenie	+	-	2.9	4.5.10
11	Sprawdzenie odporności na szybkie zmiany temperatury	+	-	2.10	4.5.11

Znak + oznacza badanie, które należy przeprowadzić.
Znak - oznacza badanie, którego się nie przeprowadza.

4.3. Kontrola jakości

4.3.1. Skład i licznosc partii. Partia przedstawiona do kontroli powinna zawierać końcówki lub nasadki jednakowego rodzaju i rozmiaru. Licznosc partii nie powinna być mniejsza niż 1200 sztuk i nie powinna przekraczać 150000 sztuk. Licznosc partii może ulec zmianie po uzgodnieniu odbiorców z wytwórcą.

4.3.2. Sposób pobierania i licznosc próbek do badań pełnych. Badania pełne wg tabl. 4 przeprowadza się na 10 końcówkach lub nasadkach pobranych sposobem

losowym na ślepo wg PN-83/N-03010 z partii, która przeszła z wynikiem dodatnim badania niepełne.

4.3.3. Sposób pobierania i licznosc próbek do badań niepełnych. Badania niepełne przeprowadza się na próbkę o licznosci podanej w tabl. 5 i 6, pobranej z partii sposobem losowym na ślepo.

4.3.4. Poziom kontroli

— II ogólny — dla właściwości istotnych wg tabl. 4 lp. 1 i 2,

— specjalny S-3 — dla właściwości krytycznej wg tabl. 4 lp. 5.

4.3.5. Wadliwosc dopuszczalna

— dla właściwości krytycznej 1%,

— dla właściwości istotnych 2,5%.

4.3.6. Wybór i stosowanie planów badania. Plany badania dla kontroli normalnej — wg tabl. 5 i 6. Wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021.

Tablica 5. Plan badania dla kontroli normalnej właściwości krytycznych

Licznosc partii	Licznosc próbek	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
sztuk			
1201 ÷ 35 000	13	0	1
35 001 ÷ 150 000	50	1	2

Tablica 6. Plan badania dla kontroli normalnej właściwości istotnych

Licznosc partii	Licznosc próbek	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
sztuk			
1201 ÷ 3200	125	7	8
3201 ÷ 10 000	200	10	11
10 001 ÷ 35 000	315	14	15
35 001 ÷ 150 000	500	21	22

4.4. Warunki przeprowadzania badań — wg PN-85/S-760001.

4.5. Opis badań

4.5.1. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzać suwmiarką i mikrometrem oraz za pomocą sprawdzianów wykonanych ze stali węglowej konstrukcyjnej wyższej jakości wg PN-75/H-84019. Ponadto należy sprawdzić zgodnosc przekroju żyły, przewodu umocowanego w końcówce lub nasadce z wymaganiami norm przedmiotowych.

4.5.2. Oględziny należy przeprowadzać gołym okiem w świetle rozproszonym w celu sprawdzenia zgodności z wymaganiami wg 2.3 i 2.11. Sprawdzenie dopuszczalnych wpływów materiałów należy przeprowadzać mikrometrem.

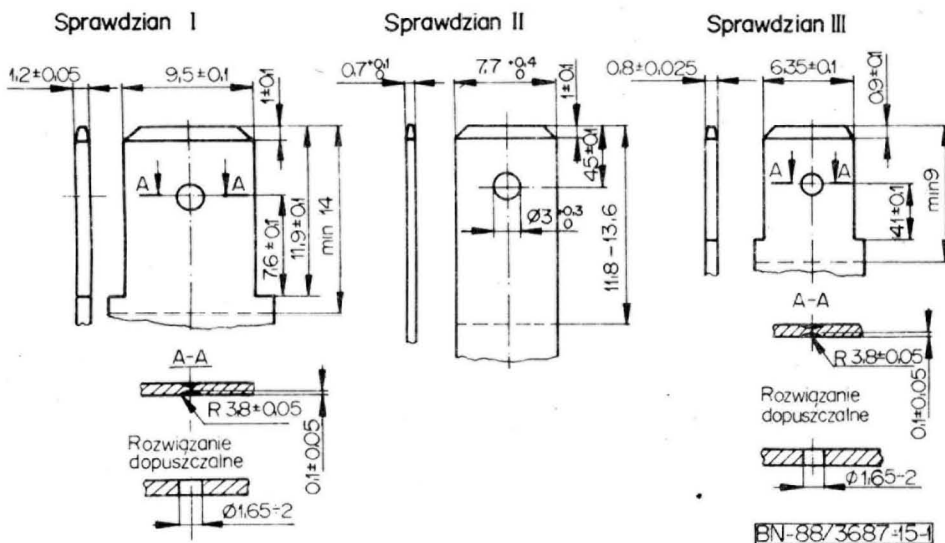
4.5.3. Sprawdzenie materiału należy przeprowadzać przez stwierdzenie jakości na podstawie zaświadczenia dostawcy.

4.5.4. Sprawdzenie powłoki cynowej należy przeprowadzić przez pomiar miejscowej grubości powłoki na powierzchni stykowej końcówki lub nasadki metodą kroplową wg PN-87/H-04605.

4.5.5. Sprawdzenie siły łączenia i rozłączenia złącza. Sprawdzenie siły łączenia złącza należy przeprowadzać dla złącza nowego, a siły rozłączenia — dla złącza nowego, jak i dla dziesiątego rozłączenia nasadki płaskiej oraz szóstego — dla złącza cylindrycznego. Pomiar należy przeprowadzić łącząc i rozłączając złącze ze stałą prędkością 100 ÷ 300 mm/min (1,67 ÷ 5 mm/s).

Dopuszcza się stosowanie zamiast końcówki płaskiej sprawdzianów wg rys. 1 do wykonania wstępnego łączenia i rozłączenia złącza, po czym należy wykonać pomiar siły przy połączeniu i rozłączeniu sprawdzianu z badaną nasadką.

Wynik sprawdzenia należy uznać za dodatni, jeżeli siła łączenia i rozłączenia mieści się w granicach podanych w tabl. 1 lub 2.

BN-88/3687-15-1

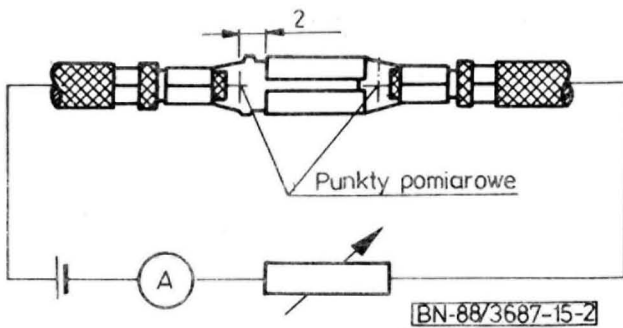
4.5.6. Sprawdzenie siły ściągnięcia końcówki lub nasadki z przewodu należy przeprowadzać na końcówkach i nasadkach zamocowanych fabrycznie na przewodach o przekroju znamionowym wg norm przedmiotowych, przy użyciu dowolnego urządzenia.

Obciążenie powinno być przyłożone wzdłuż osi połączenia, przyrost obciążenia powinien być równomierny z prędkością rozciągania $25 \div 50$ mm/min aż do uzyskania siły podanej w tabl. 3.

Wynik sprawdzenia należy uznać za dodatni, jeżeli po 60 s działania tej siły nie nastąpiło zerwanie połączenia, wywleknięcie przewodu lub trwałe zniekształcenie połączenia.

4.5.7. Sprawdzenie spadku napięcia

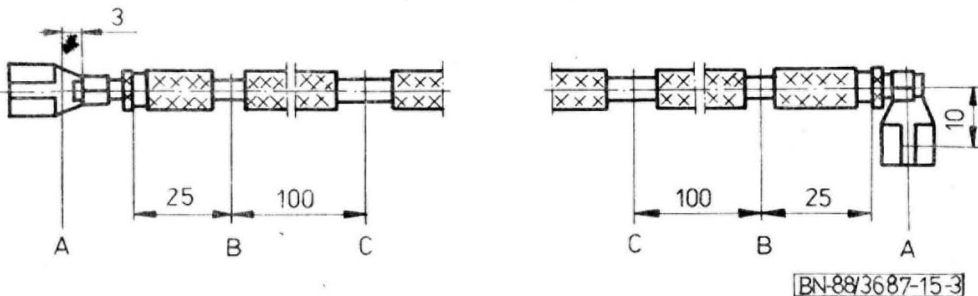
4.5.7.1. Sprawdzenie spadku napięcia na zestyku złącza należy przeprowadzać miliwoltmierzem klasy nie gorszej niż 1 na złączu złożonym z końcówki i nasadki, po próbie odporności na korozję wg 4.5.8. Układ pomiarowy — jak na rys. 2; pomiar należy wykonać trzykrotnie i za wynik przyjąć średnią arytmetyczną. Wynik sprawdzenia należy uznać za dodatni, jeżeli wyniki nie przekraczają wielkości podanych w tabl. 3.

Rys. 2

4.5.7.2. Sprawdzenie spadku napięcia na połączeniu końcówki lub nasadki z przewodem należy przeprowadzać miliwoltmierzem klasy nie gorszej niż 1 po próbie odporności na korozję wg 4.5.8 między punktami A i B oraz B i C (rys. 3). Spadek napięcia na połączeniu (U_x) oblicza się wg wzoru

$$U_x = U_{AB} - 0,25 U_{BC}$$

Rys. 3

Pomiar należy wykonać na każdym połączeniu trzykrotnie i za wynik przyjąć średnią arytmetyczną. Wynik sprawdzenia należy uznać za dodatni, jeżeli wyniki pomiarów nie przekroczą wielkości podanych w tabl. 3.

4.5.8. Sprawdzenie odporności na korozję należy przeprowadzać na złączu lub połączeniu, które przeszło z wynikiem dodatnim sprawdzenie wg 4.5.5 lub 4.5.6, w komorze solnej wg PN-76/H-04603 przez 96 h. Dla złączy z końcówkami i nasadkami cynowymi czas trwania próby wynosi 192 h. Próbę należy przeprowadzać na wyrobie wyposażonym w badane złącze. Wyniki próby ocenia się pośrednio przez sprawdzenie spadku napięcia na zestyku złącza lub połączenia końcówki (nasadki) z przewodem na zgodność z wymaganiami wg tabl. 3.

4.5.9. Sprawdzenie odporności na drgania — wg PN-85/S-76001. Po próbie należy sprawdzić, czy nie wystąpiły odkształcenia lub uszkodzenie oraz należy sprawdzić wymagania wg 2.4.

4.5.10. Sprawdzenie odporności na przeciążenie należy przeprowadzać na końcówkach, które przeszły badania wg 4.5.7, analogicznie jak badanie wg 4.5.7 z tym, że wartość prądu próby powinna wynosić 1,5 wartości wymaganej w badaniu wg 4.5.7. Dopuszcza się zwiększenie spadku napięcia o 50% w porównaniu z wartościami w tabl. 3.

4.5.11. Sprawdzenie odporności na szybkie zmiany temperatury. Przeniesienie z jednej temperatury do drugiej należy wykonać w czasie nie dłuższym niż 3 min. Po próbie należy sprawdzić spadek napięcia wg 4.5.7. Dopuszczalna wartość spadku napięcia nie powinna przekraczać dwukrotności wartości podanych w tabl. 3.

4.6. Ocena wyników badań

4.6.1. Wynik badań pełnych należy uznać za dodatni, jeżeli badania wg 4.2 w zakresie badań pełnych dadzą na wszystkich pobranych do badań końcówkach lub nasadkach wynik dodatni.

4.6.2. Wynik badań niepełnych. Partię końcówek lub nasadek należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli liczba sztuk niedobrych w próbie nie przekracza liczby kwalifikującej podanej w tabl. 5 i 6.

4.6.3. Wynik badań kwalifikacyjnych należy uznać za dobry, jeżeli badania wg 4.3 oraz wyniki innych badań przeprowadzonych wg uzgodnienia pomiędzy wytwórcą i zamawiającym są dodatnie.

4.7. Zaświadczenie wytwórcy o wynikach badań. Na żądanie zamawiającego wytwórca jest obowiązany do-

starzyć wyniki ostatnich badań pełnych oraz świadectwo zawierające:

- a) nazwę i adres wytwórcy,
- b) oznaczenie wg normy przedmiotowej,
- c) datę odbioru,
- d) stwierdzenie zgodności wykonania z normą.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Przemysłowy Instytut Motoryzacji, Warszawa.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-79/3687-15

a) wprowadzono wymagania dotyczące odporności

— na drgania,

— na przeciążenie,

— na szybkie zmiany temperatury,

b) zmieniono wartości siły połączenia i rozłączenia nasadki z końcówką.

3. Normy związane

PN-76/H-04603 Korozja metali. Badanie laboratoryjne przyspieszone w obojętnej mgłę solnej

PN-87/H-04605 Ochrona przed korozją. Określenie grubości powłok metalowych metodami niszczącymi

PN-75/H-84019 Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

PN-85/S-76001 Pojazdy silnikowe. Wyposażenie elektryczne. Ogólne wymagania i badania

BN-85/3687-02 Instalacja elektryczna pojazdów samochodowych. Złącza wtyczkowe płaskie

BN-71/3687-16 Instalacja elektryczna pojazdów samochodowych. Złącza wtyczkowe cylindryczne

4. Normy zagraniczne

RFN DIN 46249 Flachsteckverbindungen nicht isoliert. Anforderungen. Prüfungen (1980)

Włochy Fiat 9.91318 Giunzioni lamellari (1985)

5. Symbol wg SWW — 1135-8-15.

6. Autor projektu normy — mgr inż. Hanna Dyr — Przemysłowy Instytut Motoryzacji, Warszawa.